

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Genij našega rodu

Narod, ki je postavil Ivanu Cankarju spo-
menik, je v največjem svojem sodobnem pisa-
telju počastil samega sebe. Le znamenje naše
prirojene skromnosti je, če slavnost odkritja
ni bila zasnovana v tako velikem stilu, kakor
bi ga tak dogodek bil zaslužil. Za to skromnost-
jo pa se skriva ponos ljudstva, ki se zaveda,
da je v svojem vrhniškem sinu doseglo tak
višek kulture, izrastle iz njegovih lastnih sil,
iz slovenskega duha, zemlje in zgodovine, da
mu ni treba šumnega zunanega poudarka.
Notranje bogastvo naše narodne duše govori
samo po sebi kakor so si Cankarjeva dela sa-
ma po vse ovire premagujoči moči genija
svojega stvarnika utrla pot med prve kulturne
narode sveta, čeprav so pisana v jeziku, ki ga
govori samo poldrug milijon ljudi, stisnjenih v
ozki pas med vzhodnimi Alpami in Jadranskim
morjem.

Cankar sam je nekatere negativne last-
nosti Slovencev bical z neusmiljenim sarkaz-
mom, zato pa iz celotnega njegovega dela še
bolj izstopajo svetle črte našega narodnega
obrazca, vrezane v zgodovino tihega, malokdaj
po kakšni uporniški kretnji prekinjenega
trpljenja. In še to, kar se etičnemu ocenjevan-
ju potomcev prikazuje kot napaka, je bilo v
mnogih slučajih potrebno, da je malostevilen
rod prestal navale, pritisk in pretrese, ki bi ga
bili zlomili in zdrobili, če se ne bi bil znal pred
viharjem ukloniti. Marsikdo, ki se danes po-
stavlja Cankarju ob stran kot vzvišen in je-
dek kritik naše malenkostne vsakdanjosti, bi
za njegovega življenja najbrž ne bil stopil iz
vrste onih egoističnih, prikritih in ponižujočih
se povprečnejšev, ki jih je Cankar giral brez
obzira, a je na dnu njihove duše vseeno videl,
kaj pod gruščem in smetjo Aleši iz Razora
skriva lepega in nemiljivo vrednega iz za-
kladnice naše ljudske duše. Cankarjevo delo
ni samo register naših hib in grehov, ampak
tudi epopeja onih pozitivnih vrednot, ki so
našemu ljudstvu pomagale, da se je ohranilo
in po kraljevski poti križa dvignilo do svoje
današnje stopnje.

Da je v tej naši borbi za naroda vredno
življenje, rasteče iz prostega životarjenja na
gmoči in za gmoči v višine najzbranejšega du-
hovnega snovanja, prvenstveno vlogo igral naš
jezik, po katerem smo iz sužnjev postali svo-
bodni ljudje, to vemo že iz šole, kjer so nam
naši učitelji pripovedovali o pomenu Prešer-
novega dela. Pa so se najbrže tudi naši učil-
telji premalo zavedali in premalo čutili, kako
velik, dalekosežen in globok je bil ta pomen,
kakor tudi mi to delo še vse premalo cenimo
in našemu gorenjskemu velikemu duhu vse pre-
malo hvale zanj vzdajamo. Da ni bilo njega, bi
danes iz vseh slovenskih plemen, ki vsa, ne-
izvzemši najmanjša tam v Lužicah, imajo vsa-
ko svoj lasten književni jezik, edino Slovenci
tega ne imeli, pa bi z njim bili izgubili, ozi-
roma ne bi bili razvili onih kulturnih, etičnih,
rodnih vrednot, ki v naši ljudski biti počivajo,
pa bi naša govorica kvečjemu še kot umira-
joče narečje životala v ustih starcev v naj-
oddaljenejših rovtah. Tako bi bila naša ljud-
ska duša počasi usahnila; po zaslugi poeta iz
Vrbe pa je njena govorica danes jezik visoko
izobraženega južnoslovenskega naroda, ki ima
važno mesto na mejni črti med zapadom in
istokom.

K nezasluteni obogatitvi tega jezika in s
tem naše ljudske duše je za Prešernom največ
pripomogel Ivan Cankar; iz njega vemo mno-
go o sebi, kar bi nam bilo sicer ostalo prikrito;
posvetil je v naša brezdnja, pokazal na plit-
vine, nas do dobra prerešetal in nam pomagal,
da smo spoznali za laž in pretvaro marsikaj,
kar smo imeli do njega za resnično in pristno.
Bil je v marsičem naš Nietzsche, pa nas ni za-
peljal v popolno zanikanje ko ta, ampak k
tisti čisti in pristni človečnosti, ki je nujno
potrebna, če hočemo v religiji Bogu služiti
zaradi vesti v resnici in odkritosrčnosti. Te
strune so zazvenele v nas po dotiku njegovega
genija, ki nam je govoril v jeziku, katerega
je izbrusil in izkikal do jasne prozornosti in
tenčine pa obenem do moči, ki pretresa in
očičuje.

Smemo se šteti srečne, da imamo rod, ki
v iskreni ljubezni do slovenskega ljudstva
sledil Ivanu Cankarju. V ljubezni, ki ne išče
koristi, ampak je vsa dar in udanost; ki vrača
rodu, kar je od njega prejela. Treba pa nam
je v času, ko se zopet z vso močjo čutijo po-
sledice ogromnega sunka, ki je omajal teme-
lje takozvane »nove dobe«, več tistega pogu-
ma, ki ga je imel Ivan Cankar, več ponosa
in zavesti, kaj Slovenci moremo in znamo in
kakšno vlogo moremo in moramo igrati, da se
okrepil in dvigne jugoslovanstvo pa da se tudi
prerodi in obnovi človeštvo krščanske Evrope.
To svoje poslanstvo bo slovensko ljudstvo iz-
polnjevalo polnovredno le po tradiciji Prešer-
na in Cankarja, v njunem duhu in v njunem
jeziku, ki tega duha najpooplnjeje razodeva
pa je zajet iz globin slovanstva in jugoslovan-
stva, katero obenem izpopolnjuje.

Terseglav.

Dunajska vremenska napoved. Za enkrat je
še verjetno, da se bo vreme še nadalje zboljšalo, v
splošnem pa bo še vedno trajalo negotovo hladno
vreme.

Preizkušnja male antante?

Zelo majhno navdušenje Češkoslovaške za agrarno zvezo Jugoslavija-Romu-
nija - Huda opozicija čeških agrarcev

(Od našega češkega poročevalca)

Praga, 11. avg. b. Nervoznost, ki jo je povzro-
čila konferenca v Sinaji, traja naprej. Češko javno
mnenje še vedno išče jasnega stališča, ki naj ga
zavzame v tem vprašanju. Češkoslovaška se nahaja
v težavnem položaju. Politične simpatije jo vežejo
z Jugoslavijo in Romunijo, s katerima je sedaj že
10 let skupno motrila in reševala večja in važ-
nejša evropska vprašanja, osobito ona, ki so imela
kakšno zvezo s politično neodvisnostjo nasledstven-
nih držav. Kulturno prijateljstvo med Češkoslovaško
in Jugoslavijo je starejše od politične koncepcije
Male Antante. Narodnostne vezi med Češkoslovaki
in med južnimi Slovani spadajo med najlepši dokaz
nesebičnega prijateljstva dveh narodov, ki sta v
istih okoliščinah morala braniti jezik in narod-
nostne tradicije proti tujim silam, ki so ju hotele
raznaroditi. To so veliki zakladi, ki bodo vedno
garantirali odkritosrčnost odnosov med obema
državama.

Clovek bi bil zato pričakoval, da bo Čeho-
slovaška v luči te lepe prošlosti pozdravila inicija-
tivo Jugoslavije, ki ima namen utrditi in trdno
med seboj povezati tudi gospodarske odnose držav,
ki so že tako dolgo sodelovale na drugih po-
ljih. Če do danes še vedno čakamo tega navdu-
šenja od strani češkoslovaške države, nas to ne sme
spraviti iz ravnotežja. Kdor reče gospodarstvo, reče
tudi denar in kdor pravi denar, ta mora vzeti v
obzir tudi privatne interese posameznikov, ki niso
vedno v skladu z interesi države. To se je v Čeho-
slovaški tudi pripetilo. Morebiti bomo morali ča-
kati še dolgo, predno se vse plasti naroda, tudi
one, ki bi eventualno morale privoliti v žrtve, spo-
rijaznijo s sinajsko idejo balkanske poljedelske
zveze, spojene s češko industrijo; ideje, ki je ga-
rant za nadaljnji obstoj Male Antante, kadar bi ta
iz čisto političnih razlogov postala nepotrebna.

Prvi vtis, ki ga je zapustila sinajska konfe-
renca v Pragi, je bil ta, da se hočeta Jugoslavija

in Romunija od Male Antante oddaljiti, češ, da je
za enkrat zadostila svojim potrebam: Habsburžanov
še ni nazaj, reparacijsko vprašanje je bilo v Haagu
in pozneje v Parizu ugodno rešeno. Ko so pa za-
čela prihajati dopolnilna poročila, da nameravata
obe balkanski državi zaprositi Češkoslovaško za so-
delovanje, kakor hitro bosta med seboj edini, se je
prvotna nezadovoljnost spremenila v neko dobro-
hotno nezapljujivost, ki se seveda dan za dnem
veča, ker stališče, ki ga recimo zavzema češkoslo-
vaška industrija, ali pa češki agrarci, ni spod-
budno.

Nekateri krogi, katerim načeljuje »Prager
Tagblatt«, oziroma židovski velekapital, se tolažijo
s tem, da so balkanske države bile samo radi »ka-
tastrofalnega gospodarstva« prisiljene do teh
»eksperimentov« in da jih bodo opustile, ako Bog
da lepo vreme in dobro letino na Balkanu, v ostali
Evropi pa pomanjkanje žita.

Gospodarski krogi smatrajo položaj za manj
tragičen. Po njihovem mnenju sta Jugoslavija in
Romunija hoteli pred vsem doseči tri stvari: 1. Ko-
likor mogoče nizke carine na svoje poljedelske
pridelke v Češkoslovaški; 2. centralizacijo prodaje
žitnih pridelkov v dveh pod državno kontrolo sto-
ječih prodajnih družbah; 3. carinsko zvezo glede
gotovih pridelkov, ki pa se šele imajo določiti.
Obe prodajni centrali, romunska in jugoslovanska,
bi izvoz poljskih pridelkov v Češkoslovaško tako
usmerili, da bi Češkoslovaška plačala protivrednost
uvoženih agrarnih produktov v izvoženih industrijs-
kih pridelkih. To je po mnenju nacionalnih eko-
nomov čisto ugodna baza za nadaljnje pogovore med
balkanskimi državama in med Češkoslovaško. Se-
veda se hodo pojavile težave, tako govorijo, ko bo
treba ustanoviti imenovani dve izvozni društvi in
njima dati delazmožno obliko.

Nekateri industrijski pa se prav resnično
boje agrarnega bloka, ki bi naj imel namen napra-

viti pritisk na Češkoslovake, da nakupuje na Bal-
kanu svoje živežne potrebe proti istovredni kom-
penzaciji v industrijskih pridelkih. Češkoslovaška
namreč ima sijajen trg za svojo industrijo v Jugo-
slaviji, medtem ko balkanski uvoz živeža v Čeho-
slovaško ne dosega niti četrtinske vrednosti češ-
kega industrijskega izvoza na Balkan. Češkom bi
bilo popolnoma vseeno, ali se Jugoslavija in Ro-
munija zvežeta ali ne; kar jim dela skrbi, je zah-
teval, postavljena na sinajski konferenci, da bosta
ti dve deželi kupili samo toliko industrijskih pri-
delkov, kolikrška bo vrednost agrarnih pridelkov,
ki jih bo v Jugoslaviji in Romuniji kupovala Čeho-
slovaška. V tem baje leži tragika alternative. Če
balkanski državi dosežeta to, kar nameravata, potem
bo morala Češkoslovaška industrijski izvoz v obe
državi za polovico zmanjšati, ali pa svoj agrarni
izvoz od istotam za dvakrat povišati. Češka namreč
proda v obe državi za dve milijardi š-Kron blaga in
ga kupi od tam le za 750 milijonov š-Kron. Vpra-
šanje tako postavljeno, postane jasno in nevolja
čeških industrialcev razumljiva.

Češki agrarci pa so naravnost jezni, če se jim
govori o možnosti, da bi CSR morala vsaj napram
agrarni dvoezvi na Balkanu izbrisati uvozne carine
na poljske pridelke. Poljedelski protekcionizem je
zanje politična formula in kakor hitro bi tam popu-
stili, potem morajo kot politična stranka seveda iz-
giniti.

Vseeno pa prevladuje mnenje, da bodo čeho-
slovaški voditelji črpali v velikem zakladu starih
prijateljskih tradicij do bratov na jugu nove smer-
nice, da bodo znali narod prepričati, da so za vzdrže-
vanje ljubezni potrebne večših tudi žr-
tve, in da se bo slednjič ustanovila v srednji Ev-
ropi močna enota, koristna njim samim in pa njenim
balkanskim zaveznikom.

Znamenit govor dr. Wirtha ob proslavi ustave

Berlin, 11. avg. as. Na oficično proslavo ob-
letnice weimarske ustave, ki je bila danes v sejni
dvorani nemškega državnega zbora, se je zbrala
ogromna množica ljudi pred parlamentom. V dvo-
rani sami pa so bili samo povabljeni gostje. Tudi
diplomatski zbor je prišel polnoštevilno, na čelu
doyen papežev nuncij. Ko je prišel državni predse-
dnik Hindenburg, so ga pozdravili s tem, da so se
dvignili s sedežev. Nato je imel slavnostni govor
notranji minister dr. Wirth. V svojem govoru je
naglašal, da v Nemčiji ni tal za diktaturo. Nemški
narod je danes, kar se tiče notranjepolitičnega po-

ložaja morda najbolj svobodni narod na svetu, to-
da političnega cloveka in politične ideje omejujejo
interesne organizacije. Svoj govor je končal s po-
zivom na mladino, naj ne napravi državnega zbora
nesposobnega za delo z negativnim radikalizmom.
Po tej slovesnosti v državnem zboru je odšel Hin-
denburg v spremstvu predsednika državnega zbora
Loebecka, državnega kanclerja Brüninga in več dru-
gih ministrov na rampo pred državni vrbi, kjer
ga je množica navdušeno pozdravljala. Nato si je
Hindenburg ogledal častno stotnijo, postavljeno
pred drž. zborom. S tem je bilo slovesnost končana.

Skrajno izzivalen govor ministra Treviranusa

Treviranus zahteva korekturo nemško-poljske meje in govori o
krivicah mirovne pogodbe

Berlin, 11. avg. as. Današnja proslava oblet-
nice nemške ustave se oficično praznuje svečano.
Ze večerj pa je na proslavi patriotičnih društev
vzhodne in zapadne marke dal minister za zase-
dene kraje in znani voditelj ljudskih konservativcev
Treviranus take izjave, ki bodo brez dvoma po-
vzročile na Poljskem nevoljo, ker je problem vzhod-
nih mej obravnaval na zelo malo diplomatičen na-
čin. Niti državni kancler niti zunanji minister nista
prej vedela za ta govor, katerega zato tudi ne bodo
mogle odobravati najmerodajnejše instance.

Treviranus je rekel, da je »obrezana dežela ob
Visli nezacejena rana na bolnih pljučih Nemčije«. S
krutim pritiskom je Wilson silil na to, da se
vzhodna Prusija odreže nenaravno od Nemčije.
Nemško mesto Danzig je bilo obsojeno v stanje,
ki ni ne to ne ono. Bodočnost poljskega soseda,
ki svoje državne moči niti najmanj ne more pri-
pisovati nemškim krvavim žrtvam, se more zava-

rovati le tako, da Nemčija in Poljska ne bosta v
večnem nemiru radi nepravilnih meja. Prišel bo
dan, ko bo boj za pravico osvobodil Nemčijo in
Evropo.

Pariz, 11. avg. as. Govor Treviranusa je v
pariških listih izzval najostreje proteste. »Intransi-
geant« piše: To ni več odkrit napad, kajti, kar je
včeraj storil Treviranus proti mirovnim pogodbam,
je prej neke vrste ultimatum. List zahteva, da mora
nemška vlada takoj desavuirati drznega narodno-
socialističnega in po revanži hlepečega ministra,
posebno, ker njegov resor po izpraznitvi zasadenih
krajev nima več pravice do obstoja.

Tudi »Temps« odklanja izvajanja ministra za
bivše zasedene pokrajine. »Nesramna drznost —
tako piše — je, če si nemški minister, posebno pa
še minister narodnosocialistične barve, kakršen je
Treviranus, upa govoriti o kršitvi pravic po mi-
rovnih pogodbah. Nemško cesarstvo je bilo usta-
novljeno samo s flagrantno kršitvijo pravice.«

Pomenljiva poljska nacionalna manifestacija

Varšava, 11. avgusta. AA. Včeraj je bil v Ra-
domu 9. kongres bivših poljskih legionarjev. Kon-
gresa so se udeležili maršal Pilsudski, pred-
sednik vlade Slavek, minister pravde Car, minister
notranjih zadev Jožefski, minister vojne Prister,
minister pošte in brzojava Berner in minister agrar-
ne reforme Stiničević, dalje predsednik senata Si-
manski, bivša predsednika vlade Marčevski in Svi-
talski, mnogo generalov, višjih uradnikov in več
kot 10.000 občinstva. Po posvetitvi spomenika, po-
stavljenega v spomin legionarjem, so legionarji in
druga društva defilirali pred maršalom Pilsudskim,
ki ga je zbrana množica burno pozdravljala. Po kon-
čanem defileju je bila plenarna seja kongresa. Po
zdravno besedo je imel predsednik vlade Slavek,

ki je v svojem govoru omenil, da so dela poljskih
legionarjev zvesta ideologiji maršala Pilsudskega,
ki se naslanja na narodno etiko vseh razredov druž-
be in ki je vse svoje moči posvetil državi.

Za predsednikom Slavekom je govoril general
Smidel, ki je pozdravil vse bivše legionarje in za-
hteval, da vsi državljani pomagajo iz narodne lju-
bezni domovini za njeno blaginjo. Po izglasovanju
resolucije je kongres sklenil svoje delo, vsi prisotni
pa so pridirali burne ovacije maršalu Pilsudskemu.

Resolucija legionarjev se glasi:
Legionarji bodo zvesti svojim tradicijam dalje
podpirali vse miselno in politično delo, ki ga
maršal Pilsudski v njegovem stremeljenju, da
doseže nove oblike političnega življenja na Poljskem.

Zato obsojajo vse one, ki pri notranjih poljskih bo-
jih iščejo pomoči od zunaj. Deveti kongres poljskih
legionarjev je ponosen, da se prvič vije na morju
zastava predsednika poljske republike kot sijajen
znak poljskih pravic do izhoda na morje in dokaz,
da bo poljska zastava ostala na morju kot znak moči
nove Poljske. Legionarji smatrajo se-
danje meje Poljske za definitivne
in jih bodo branili kakor doslej tudi
v bodoče do poslednje kaplje krvi.

Papež evharističnemu kongresu v Zagrebu Jugoslovanski škofje v Zagrebu

Vatikansko mesto, 11. avg. p. Sv. oče
Pij XI. je ob priliki imenovanja msgr. Pel-
legrinetti, apostolskega nuncija in na-
slovnega škofa Adane, za papeževoga delega-
ta na evharističnem kongresu poslal pismo, v
katere izraža svojo radost nad kongresom in
svoje nade, da bo kongres mnogo pripomogel
k razširjenju čiščenja sv. Evharistije. Sv. oče
v pismu opozarja na korist pogostega obhajil-
ja. Nadeja se, da bo kongres imel to posledico,
da bodo verniki pogostejše pristopali k Gospo-
dovi mizi. Pismo se zaključuje z imenovanjem
za delegata in podelitvijo vseh običajnih od-
pustkov na evharističnem kongresu. Apostol-
sko pismo se odlikuje po očetovski prisrčnosti
in kaže očetovsko naklonjenost sv. očeta in
njegovo skrb za naš narod in za njegove du-
hovne dobrine.

Zagreb, 11. avg. p. Osrednji odbor za evha-
ristični kongres opozarja vse udeležence, ki so
brzojavno naročili legitimacije, da naj v Za-
grebu obdržijo vozne karte, ki jim bodo skup-
no z legitimacijami, ki jih bodo dobili pri
osrednjem odboru, dajale pravico za brezpla-
čen povratek.

Nocoj je prispela skupina češkoslovaških
katoličanov, ki bodo pripravili vse potrebno za
bivanje večje skupine Češkoslovakov, ki prispe-
jutri, po številu več kot nad 200. Na kongres
pride tudi okrog 150 Češkoslovakov, ki se na-
hajajo na letovanju na našem Jadranu. Grško
katoliški škof dr. Gajdič iz Prešove pripelje
skupino Ukrajincev. Francozi pridejo pod
vodstvom abeja Trambousea v četrtek. Tudi
švicarji pridejo na kongres pod vodstvom
msgr. Perretija. Gradišanske Hrvate, ki pri-
dejo v četrtek, bo vodil duhovnik Horvat.
Poljske udeležence pa bo vodil Kaczinski.

Za časa evharističnega kongresa se bodo,
kakor smo že poročali, vršile konference jugo-
slovenskih katoliških škofov. Konference se
pričnejo jutri in bodo trajale do četrtna. Da-
nes so prispeli v Zagreb nadškof vrhbosanski
dr. Šarić, škof mostarski msgr. Mišić, škof
križevski Njarady, hvarski dr. Pušić, zastop-
nik kotorskega škofa msgr. Milošević, popoldne
so prišli škof djakovski dr. Akšamović, ljub-
ljanski dr. Rožman, krški dr. Srebrnič, ško-
fijski administrator dr. Budanović. Jutri bodo
prišli še ostali škofje, med njimi primas srb-
ski dr. Dobretić, in orizrenski škof dr. Gni-
dovec.

Nezgoda ministra dr. Korošca

Ljubljana, 11. avgusta. AA. Minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec se je na Mrzlem Studencu pri padcu na trdem terenu tako nesrečno ranil, da se je moral včeraj zateči v Ljubljano v zdravniško oskrbo g. dr. Blumauerja.

Naša vlada v pomoč rudarjem

Belgrad, 11. avg. z. Ob vlogi, ki jo je vlada prejela od rudarskih organizacij radi brezposelnosti, in radi težkega stanja, v katerem je rudarska industrija, se bodo prihodnji teden vršile konference v tej stvari zainteresiranih ministrstev. Te resolucije se bodo obravnavale. Zlasti se bo obravnavala možnost izrednih ukrepov za pomoč rudarskim delavcem.

Na tej konferenci se bodo obravnavala vprašanja plasiranja naših dobrih delavcev po rudnikih Francije in drugih držav. S temi državami bi se sklenile slične pogodbe, kakor jo že imamo z Nemčijo. Na vsak način se bodo napravili učinkoviti koraki za zaščito rudarjev.

Za prizadete po neurju

Belgrad, 11. avg. z. V finančnem ministru so končana dela na zakonskem načrtu za znižanje davkov za kmete, ki so trpeli radi neurja. To je prva pomoč kmetom, da se olajša težka gospodarska kriza v državi. Zakonski načrt se bo poslal po 15. avgustu predsedniku vlade.

Gradnja železniških prog

Belgrad, 11. avg. z. Spomladi se bo v var-darski banovini nadaljevala gradnja prog, ki bodo najvažnejša središča te banovine vezala z ostalimi deli države. V prvi vrsti se bodo gradile tece zvez: Prilep—Bogomilje—Veleš—Skoplje—Gostivar—Ohrid, dalje Mitrovica—Peč. Na jesen in preko zime se bo delalo samo na progah Raška—Mitrovica in Kursumlija—Prokuplje—Pristina, za katere so potrebni krediti že odobreni.

Poincaré proti nemškim nakanam

Verdun, 11. avg. AA. V govoru, ki ga je imel v Crailionu v departmentu Gornje Meuse pri od-kritju spomenika v vojni padlim bojevnikom, je Poincaré med drugim rekel: Francija, ki je že v na-prej plačala kupno vsoto za obnovo upustošenih krajev, nima nikakega drugega jamstva za pokritje svojih izdatkov kakor nemške obljube. Ko je zma-goviti narod pokazal s svojim viteštvom, da veruje svojemu nasprotniku, je najmanj, kar sme zahtevati v zameno od tega protivnika, da ne skuša nepre-stano izpremeniti pogodb in izbrisati podpisa pod njimi.

Kronanje kralja Karola

Bukarešta, 11. avg. p. Sklenjeno je, da se bo vršilo kronanje kralja Karla II. v Albi Juliji dne 21. septembra pod vlado dr. Maniuja, ker se temu nobena stranka ne protivi. Pri kronanju bodo za-stopane vse politične stranke.

Veliki vojaški manevri v Alpah

Pariz, 11. avg. as. Ne samo v Loreni, temveč tudi v Alpah med St. Maurienne in Mondane bodo začetkom septembra veliki vojaški manevri, ki bodo trajali deset dni in katerih se bodo udeležili vsi alpski lovski bataljoni v vojni moči, dalje mnogo pešpolkov, veliki oddelki lahke in težke artilerije ter en polk tankov, skupno 50.000 do 60.000 mož. Vojni minister Maginot se jih bo udeležil osebno.

Pariz, 11. avg. as. »Matine« demantira senza-cionalno vest »ECHO de Paris«, da se bodo veliki jesenski manevri v Loreni odpovedali ali zmanjšali radi otroške epidemije v Alzaciji in Loreni. Vojno ministrstvo manevrov še ni odpovedalo. Tudi že ponehuje epidemija ter je verjetno, da se bodo vršili manevri v polnem obsegu.

Italijani beže v Francijo

Pariz, 11. avg. as. Preteklo noč se je 30 ita-lijanskih beguncev v spremstvu več žensk in otrok izgubilo ponoči, ko so hoteli zbežati v Fran-cijo čez ledenik Roche Melan. Našla jih je fran-coska patrola in odpeljala v Bessans. Ko so sto-pali v dolino, so našli še truplo begunce, ki je na begu omagal in zmrznil. V svoji beležnici je še opisal svoje zadnje ure in prosil, da obvestijo nje-govega očeta o njegovi smrti.

Mihajlov obtožen tudi umora Protogerova

Sofija, 11. avg. as. Bolgarski pravosodni mi-nister je odredil, da se poleg obtožbe proti vodi-telju macedonskih revolucionarjev Ivanu Mihajlo-vu radi navajanja k umoru časnika Kundera uvede proti Mihajlovu tudi preiskava radi sokriv-de pri umoru generala Protogerova. Mihajlov je večkrat v macedonskih komunikacijah in brošurah javno priznal, da je bil Protogerov umorjen po nje-govem naročilu, ne da bi bila sodišča do sedaj na to reagirala. Zato je nenadni nalog pravosodnega ministra izjavo zelo presenetljiv. V macedonskih krogih se javnost, da se Mihajlov, proti kateremu je bila izdana tiralica, že več mesecev nahaja v inozemstvu, da se zdravi proti jetiki.

Bančne zbornice

Belgrad, 11. avg. z. V trgovinskem mini-strstvu so končana dela na zakonskem načrtu o bančnih zbornicah, ki se bo te dni poslal zainteresiranim organizacijam, da o njem izre-žejo svoje mnenje, nakar bo zakon dobil svo-je končnoveljavno besedilo.

Zahteve belgrajskih gospodarskih krogov

Belgrad, 11. avgusta. m. Že parkrat smo po-ročali o raznih vlogah belgrajskih gospodarskih organizacij, da bi se Belgrad gospodarsko dvignil. Danes so belgrajski trgovci poslali belgrajskemu županu zanimivo vlogo, v kateri obžalujejo, da Bel-grad ni več obmejno mesto. Stavljajo tele zahteve:

1. Da pri merodajnih činiteljih doseže, da se izda zakon, s katerim bi se Belgrad, Zagreb, Ljub-ljana, Sarajevo in Skoplje proglasili za trgovinske in industrijske centre naše kraljevine.

2. Da bi se z istim zakonom proglasili Dubrov-nik, Split, Metković in Sušak za pristanišča, za ka-tera se za uvoz in izvoz našega blaga upeljejo po-sebni tarifi.

3. Da se s posebnimi privilegiji izenači geo-grafski položaj Belgrada in ostalih mest z Belgradom in sicer na ta način, da bi se iz Belgrada do katere-

koli obmejne točke lahko izvažalo, oziroma uvažalo blago po istem tarifu, kakor na primer iz Ljubljane do katerekoli točke naše države.

4. Da se s ugodnostimi tarifi trgovinskim in industrijskim podjetjem zagigura njihov delokrog.

5. Da se razni izvozni in uvozni tarifi znižajo.

6. Da se v teh industrijskih centrih znižajo državne carine za 10%.

7. Da se obitinske takse znižajo.

8. Da občine na svoje stroške zidajo trošarin-ska in carinska skladišča in da država zagotovi vsem uvoznikom prednost pred drugimi.

Ta vloga belgrajskih trgovcev, ki ni prva, je zelo simptomatična za delovanje gospodarskih insti-tucij v Belgradu, ki se na vsak način prizadevajo, da v Belgradu kot prestolici dobijo tudi tozadeven položaj v gospodarskem življenju.

Litva naj plača nemško-poljski spor?

Varšava, 11. avg. rr. Vest o poljsko-litovskih pogajanjih, ki naj bi razčistila razmerje med obe-ma državama in odstranila vprašanje Vilne, ni bila potrjena. Vseeno pa obstoji mnenje, da je neka tuja velesila takoj po internaciji Voldemarasa predlagala Poljski, naj napravi koncesije Litvi, ker je važno, da je fronta proti sovjetom strnjena in močna.

Nasprotno pa se je slišalo, da je baže Anglija svetovala Poljski, da bi bilo bolj v njenem intere-su, če se pokaže popustljiva v vprašanju koridorov, ker bi v tem slučaju velesile skušale odškodovati Poljsko z delom litovske države. Poljska vlada je to novico zelo kategorično dementirala, a v litov-

skih krogih se razburjenje, ki ga je povzročila, še ni pogoje.

Voldemaras je pisal iz svoje internacije, da te nakane odgovarjajo resnici, ker velesile niso nikdar smatrale Litve za stalno neodvisno državo, ampak so jo držale samo za slučaj potrebe, ko bi služila za odkupnino v kakem poljsko-nemškem sporu.

Sploh Voldemaras povzroča vladi velike skr-bi. Nihče ne verjame, da bi njegova internacija dolgo trajala, ker so za njim vsi nacionalistični elementi Litve. Vsekakor se v Litvi pripravljajo dogodki, ki utegnejo saj v izvestni meri zopet raz-burkati severovzhodno Evropo in nekaj tudi ostali svet.

V Avstriji ostane katoliški zakon nerazdružljiv

Dunaj, 11. avg. d. Vrhovno ustavno sodišče je izreko svoje definitivno mnenje o veljavnosti tako-imenovanih »Severjevih zakonov« ali »dispensnih zakonov«. Po avstrijskem zakonu je bila razporka za katoličane nemogoča. Po prevratu pa se je uved-la zakonu nasprotna praksa s tem, da so civilne oblasti, oziroma kabinet državnega kanclerja izda-jali posebna dovoljenja, na podlagi katerih se je ločeni katoliški zakonski zopet mogli civilno po-ročiti.

V zadnjih desetih letih je bilo na ta način razporočenih in zopet civilno poročenih nad 50.000 parov.

Madjari o agrarni konferenci v Sinaji

Budimpešta, 11. avg. AA. Korburo poroča: Na konferenci vladne stranke v Balaton Feldvaru je minister za poljedelstvo Mayer izjavil, da je bila madjarska vlada povabljena od jugoslovanske in romunske vlade k sodelovanju pri gospodarskih pogajanjih. Šlo je za vprašanje vzajemnega nasto-pa vseh treh agrarnih držav za plasiranje svojih agrarnih pridelkov. Interesi in potrebe teh treh držav se v tem oziru tako vjemajo, da sta Jugosla-vija in Romunija priznali potrebo takega sodele-ovanja in uvideli potrebo zadevnega sporazuma z Madjarsko. Odposlanci madjarske vlade so sprejeli predloge jugoslovanske in romunske vlade ter iz-javili, da pristajajo na mnoga vprašanja. Ves ta problem je še vedno predmet pogajanj in končni sklepi o njem še niso bili storjeni. Zaradi svojega gospodarskega položaja gre Madjarski pri določe-vanju gospodarskih ukrepov tako pomembna vlo-ga, da ni moči rešiti niti ene gospodarske krize v Evropi, ako zapostavimo ali prezremo Madjarsko. Madjarska vlada ima dovolj sredstev na razpolo-go, da brani svoje interese pri teh pogajanjih.

Budimpešta, 11. avg. as. Danes je bil parati-ran dogovor o začasnih ureditvi madjarsko-romun-skih trgovinskih odnosov. Končni podpis začas-ne pogodbe se bo izvršil potem, ko se uredijo še nekatera neresena vprašanja.

Turško-perzijski spor

Carigrad, 11. avgusta. as. Ministrski svet v Angori je sklenil, da napravi zadnji poskus za mirno rešitev konflikta s Perzijo. Turčija bo pred-ložila perzijski vladi nove predloge za popravilo meje in skupno zatiranje kurdskih vstajev z vo-jajsko akcijo v gorovju Aratata. Ministrski svet se je nato odgodil, dokler ne pride perzijski odgovor.

Hudi boji ob „vratih v Indijo“

London, 11. avg. as. Kljub močnemu bombar-diranju prihajajo Afridi čez mejo in zahtevajo od Hadžija Turn Ayzalja, ki je pred kratkim napadel Pešavar, da se pridruži njihovemu boju. Ogrožena je tudi Nowshera, 20 km za Pešavarjem.

Obsodbe v Indokitaju

Pariz, 11. avg. as. Izmed 148 indokitajskih domačinov jih je bilo radi zadnjih nemirov 12 ob-sojenih na smrt, 11 na dosmrtno prisilno delo, 8 na 10- do 20-letno prisilno delo, 114 na deportacijo, ostanek pa na daljšo ali krajšo ječo. Oproščen ni bil nobeden.

Komunistični kravali v Kavali

Atene, 11. avgusta. AA. Pri včerajšnjih komu-nističnih demonstracijah v Kavali je prišlo do pre-tepov. Moralo je intervenirati orožništvo, ki je are-tiralo 13 oseb.

Grška ladja nasedla

Atene, 11. avgusta. AA. Snoči je neka pomožna ladja grške mornarice nasedla pri otoku Egini. Po-rodno so rešili.

BSK premagan

Belgrad, 11. avg. m. Danes je prispela vest, daje bil team BSK, ki je igral včeraj v Rio de Ja-neiro, premagan s 4:1. Poraz je v Belgradu na-pravil zelo globok vtis, ker je jugoslovanska re-prezentanca ob priliki tekm za svetovno prven-stvo Brazilijo premagala.

Dve novi tobačni tovarni

Belgrad, 11. avg. z. V monopolski upravi se proučuje vprašanje zgraditve dveh novih tobačnih tovarn. Ena bi se zgradila v Mostar-ju. Za drugo pa kraj še ni določen. V teh dveh tovarnah bi se izdelovali najfinjši tobačni proizvodi za izvoz. Proračuni in načrti so že odobreni. Stroji se bodo nabavili iz Českoslo-vške in Nemčije.

Izvršilno plačevanje davkov

Belgrad, 11. avg. z. Po naredbi finančnega ministra se bo z jutrišnjim dnem pričelo iz-vršilno plačevanje davkov v vsej državi.

Samoumor Slovenca v Novem Sadu

Belgrad, 11. avg. m. Iz Novega Sada poro-čajo, da je snoči skočil v Donavo in utonil Franc Koler iz Logatca. Bil je zaposlen v Belgradu kot trgovski potnik in je precej zaslužil.

Vesti iz cele države

Belgrad, 11. avg. m. V Nišu je policija are-tirala občinskega tajnika Spasaja Živkovića, ki je poneveril približno poldrugi milijon občinskega de-narja.

Belgrad, 11. avg. m. »Pravda« poroča iz Sa-rajeva o smrti znanega sarajevskega odvetnika dr. Sušnarja, ki je bil nedavno najden mrtev. Poli-cija je ugotovila, da ni izvršil samoumora, marveč je bil ubit.

Belgrad, 11. avg. z. Cene opija v Skoplju zna-šajo 1480 do 1500 Din. Prodajalci pričakujejo bolj-ših cen. Računa se, da bo to leto v Jugoslaviji 32 vagonov opijuma pripravljene za izvoz.

Zagreb, 11. avg. p. Županstvo je izdalo raz-glas, s katerim se odreja pregled prodajalnic ži-veža. Radi velikega števila tujcev, ki pridejo v čas kongresa v Zagreb, se hoče zabraniti vsako navijanje cen. V vsakem lokalni morajo biti izobe-šene cene vsega, kar se tam prodaja. V slučaju prekoračenja cen ali špekulacije se bo zahtevalo, da se kršiteljem vzamejo obrtna dovoljenja.

Stavkajoči delavci se poslužujejo letal z bombami

Newyork, 11. avg. as. V premogovnikih Pro-vence, država Kentucky, v katerih se že več mese-cov bije hud boj za mezde, se je danes z letali iz-vršil napad na premogovnik. Ob 6 jutraj se je nad vhom v rudnik pojavil velik enokrovnik, ki je iz višine 600 metrov vrgl tri bombe. Letalo je potem krožilo nad mestom in vrlo še šest bomb, od katerih sta dve eksplodirali. Letalo je povzro-čilo v mestu veliko razburjenje. Oblasti so uvedle strogo preiskavo. Domneva se, da gre za teroris-tični akt stavkajočih delavskih skupin.

Drobne vesti

London, 11. avg. as. »Sunday Hispaste« do-znava iz poučenega vira, da namerava MacDonal-ova vlada uvesti 10 odstotno zaščitno carino za vse izgotovljene fabrikate.

Rim, 11. avg. as. Nocoj je na krovu Marconi-jeve jahte »Electra«, ki se nahaja v pristanišču Citta Vecchia, nastal požar, ki je uničil ves pred-nji del ladje.

Windsor, Ontario, 11. avgusta. AA. Henry Ford je izjavil novinarjem, da bo trajalo industrijsko leto v motorni industriji 10 mesecev. Svojo na-poved opira Ford na dejstvo, da je treba industrijo kontrolirati tako, da bodo delavci lahko stalno za-posleni.

Zopet karambol v Kranju

Kranj, 11. avg. Danes popoldne ob 6 sta na ovinku saveškega mostu pred Delavskim domom trčila skupaj avtomobil g. Razborška iz Trčica in kolesar Franc Merala, posestniški sin iz Mavčič pri Kranju. Na saveškem mostu vlada v tem času okrog 6. ure zvečer največji promet in ni čudno, da je kolesar Merala zavozil vmes med avto in ne-ko konjsko vprego. Ko se je avtomobil, ki je vozil proti Kranju, na ovinku obrnil, je z zadnjim delom oplazil kolesarja, ki je padel. K sreči razen ne-znatnih prask in strahu kolesar ni dobil večjih po-škodb in tudi kolo ni dosti poškodovano, avtomobil pa je dobil neznatne odrgnine.

Wiener Messe

od 7. do 13. sept. 1930 (Rotunda do 14. sept.)

POSEBNE PRIREDITVE:

Modni salon kožuhovine / Sejem za čevlje in usnje / Sejem pohištva / Reklamni sejem Razstava »Christliche Kunst«

MEDNARODNA RADIO-RAZSTAVA

Sejem železnega in patentiranega pohištva Moderna pisarniška oprema / Razstava živil in nasladil / Stavbni in sejem za zgradbe cest / Tehnične novosti in iznajdbe / Fran-coska, grška in indijska kolektivna razstava Poljedelska in gozdarska razstava s III. av-strijskim živalskim sejmom.

Brez vizuma! S semsko izkaznico in potnim listom prestop avstrijske meje prost / Mad-jarski tranzitni vizum se izda proti pred-ložitvi sejske izkaznice na meji / Znatne ugodnosti glede vozniš cen na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, po Do-navi, na Jadranskem morju, kako tudi v zračnem prometu / Pojasnila vseh vrst, kakor tudi sejske izkaznice (po 50 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII

kakor tudi za časa jesenskega sejma v Leip-zigu pri informacijskem uradu v Leipzigu, Avstrijski sejski urad, ter pri častnih za-stopstvih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31
Josip Zidar, Dunajska cesta 31
Zveza za tujski promet v Sloveniji
Dunajska cesta 1

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč
Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.